PROPERTY OF ACKU

AFGHAN MEDIA RESOURCE CENTER
A.M.R.C

DAILY
اراده
د افغان ښځو مرکز ملي خپلواکه ورځپاڼه

سال ششم شماره ۴۳
شماره مسلسل ۹۱۰
سه‌شنبه ۲۷ جدی ۱۳۸۴هش
۱۷ ذوالحجه ۱۴۲۶ هـ ق
17 January, 2006

د ګازوپر نل لیکه د افغانستان او پاکستان خبرې

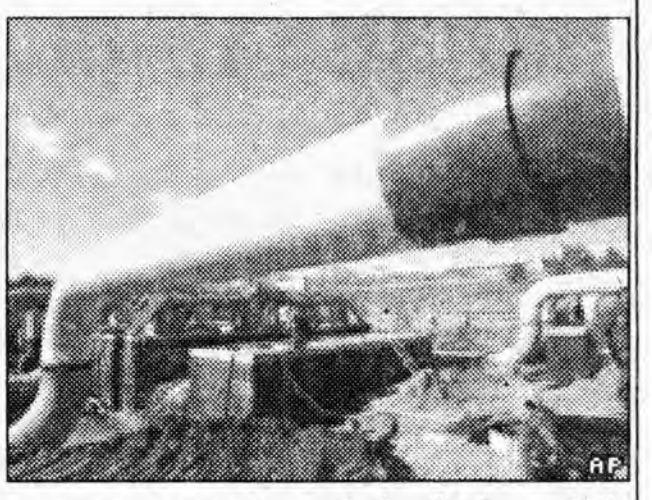

د افغانستان د کانو او صنایعو د وزیر تر مشری لاندې یو اوه کسیز پلاوی د پاکستان پلازمینې اسلام اباد ته رسیدلی تر څو د دغه هیواد له لوړپورو چارواکو سره د افغانستان له خاورې څخه پاکستان ته د ترکمنستان له هېواد څخه د ګازو د نل لیکې د غزیدو پر پروژه خبرې اترې وکړې د دغې پروژې د بشپړیدو لګښت ۳ اعشاریه ۲ میلیارده ډالر اټکل شوی دی په دغه دوه ورځنی سفر کې به افغانی پلاوی له پرویز مشرف او شوکت عزیز سره هم وګوری د افغانستان د کانو او صنایعو وزیر وایی د دریو هېوادونو د ګډ کاری پلاوی غونډه به د فبروري په میاشت کې د ترکمنستان په پلازمینه عشق اباد کې جوړه شی. دپلاوی په اتمه غونډه کې په افغانستان کې د امنیت او د ګازود ظرفیت په برخه کې یو څه ستونزمن تکې پاتې وو چې دوزیر پر خبره دا تکې اوس حل شوی دی او هغه اندیښنې چې د امنیت په هلکه موجودې وې لرې شوی دی

برکناري دو ولسوال و چهار تن از مقامات بلند پایه در بلخ

دو ولسوال و چهار تن دیگراز مقامات بلند پایه از سوی والی بلخ از وظایف شان برکنار شدند اتهام برکناری این افراد کمک به کشت کاران مواد مخدر و رها نمودن ۴۸ تن از متهمین خوانده شده است والی بلخ تاکید کرد که روشن است این افراد تحت امرش در کمک به کشت مواد مخدر دست داشتند او گفت که ولسوال دولت اباد را تبدیل کرده ونیز ولسوال چمتال و پنج مسوول دیگر دولتی این ولسوالی را نیز تحت پی گرد قانونی قرار داده است او گفت این افراد را پس از ان تحت پی گرد قانونی قرار داده است که ۴۸ مرد متهم به کشت و تولید مواد مخدر را انها غیر قانونی با دریافت رشوه رها کردند او افزود من جدی هستم و شما ببینید که این صلاحیت را بسیار کس ها شاید دست هایش بلرزد که این کار را بکند. سازمان ملل میگوید ولایت بلخ از جمله ولایات افغانستان است که بعد از قندهار و هلمند بیشترین تریاک را تولید میکند.

۱۲ موټر د واورې په کوچ کې بند پاتې دی

د هیواد جنوبی سالنګ د کول باقی په سیمه کې ۲۰ کیلومتره لاړ د واورې د شوئیدو له امله د ترافیکو پر مخ ټرل شوی او څه نا څه د ۱۲ موټرو سورلی په دغه سیمه کې بند پاتې دی د ژغورنې عملیات په بیړه سره روان دی او تر اوسه د ۳۰۳ موټر سپرلی ژغورل شوی دی. د مرګ او ژوبلې په اړوند تراوسه څه نه دی ویل شوی او د دغې لارې د ساتنې او څارنې یو چارواکي په تیلفون کې بینوا ته وویل ٤ مخ

ادغام برخی از پوهنځی های پوهنتون کابل

قرار است بعضی ازپوهنځی های پوهنتون کابل با هم دیگر مدغم گردند این مطلب در مکتوب رسمی که از سوی شورای علمی پوهنتون کابل مبنی بر ادغام بخش علوم سیاسی پوهنځی های حقوق ژورنالیزم و هنر های زیبا با پوهنځی های دیگر ارسال گردیده تذکر یافته است. پوهنوال گل رحمن قاضی استاد پوهنځی حقوق و علوم سیاسی با مخالفت به چنین امر ادغام بخش علوم سیاسی پوهنځی حقوق را سلیقه شخصی خواند وی در حالیکه عضو این شورا نیز می باشد ۴

سرمقاله

د کانکور په ازموینه کې دپاتې کیدو لاملونه باید ولټول شي

سره له دې چې زمونږ په هیواد کې تیرو تپل شوو اوږدو اووزونکو جګړو دژوندانه دنورو بنسټونو ترڅنګ تعلیمي بنسټونه زیات ولړزول او زمونږ زیات خوانان دجګړو په بهیر کې دبیلابیلو لاملونو له امله له پرله پسې لوړو زده کړو څخه بې برخې شول خو اوس چې په هیواد کې دښوونځیو دروازې پرانستل شوی دټولو خوانانو له پاره دثانوی زده کړو دکولو زمینه دهغوی داقتصادی پیاوړتیا په پام کې له نیولو پرته برابره شوې ده او دهیواد په مرکز او ولایاتو کې دلوړو زده کړو پوهنتونونه جوړ شوی له ستونزو ډکه ده چې له دولسمو ټولګیو ټول فارغان دکانکور په ازموینه کې دبری چانس ترلاسه کړي.

د سږ کال په کانکور کې تر ازموینې دمخه له ۲۵ زرو څخه د زیاتو زده کوونکو دپاتې کیدو اعلان دګډون کوونکو په روحیاتو له ناوړې اغیزې پرته په داسې حالاتو اوشرایطو کې کیږي چې په هیواد کې د کار دپیدا کولو لپاره زیاتې ستونزې په مخکې لري.

د کانکور په ازموینه کې د پاتې کیدلو اصلي لاملونه بوازې دا نه دی چې په تعلیمي مرکزونو کې د اوسنی لایحې له امله کیفي او روزنیزه خوا تر کمې وروسته پاتې شوی ده بلکې دفارغانو لپاره په لنډ تنګ وخت کې رهنمایي، دښوونځیو په ټاکلو کې دلازمې پوهې نشتوالی، دلوړو زده کړو دښوونځیو داهمیت او ارزښت په برخه کې دمعلوماتو نشتوالی او په زده کوونکو باندې دښوونځي دټولو مضامینو یو مخې زده کړه، د ساینسي او اجتماعیاتو دخانګو نه جلاوالی چې دنړۍ دنورو تعلیمي سیستمونو سره ډډه نه لګوی او په انتخاب کې دنمرو کمیدل نور هغه لاملونه بللای شو چې یو زده کوونکی دکامیابی له چانس څخه بې برخې کوی دا چې مونږ د ژوندانه په هر ورانه شوې برخه کې په بیارغاونه بوخت یو لازمه وه او ده چې خپل ثانوی او دلوړو زده کړو مرکزونه په نړیوالو معیارونو برابر او خپل له پرون څخه راپاتې زوړ سیستم اولایحه باندې نوی نظر د تعلیمي برخې دماهرینو له خوا وشي.

او هغه لاملونه له منځه یو وړل شي چې له لوړو زده کړو دشاګرد دپاتې کیدو لاملونه بلل کیږي.

زمونږ له دولسمو ټولګیو فارغان د کانکور په ازموینه کې دپاتې کیدو په صورت کې نه یوازې دا چې خپلې تیرې زده کړې هیروی بلکې له دې امله چې له حرفوی مسلکی زده کړو هم بې برخې شول زیات شمیر یې دکورنیو او ټولنې داوړو بار او په شاقه کارونو بوختیږي اوس په داسې حالاتو او شرایطو کې ضروری ده چې دخوانانو وزارت هم زمونږ ددغه خوان نسل دکاری بوختیاوو په برخه کې لازیات اوضروری اسانتیاوې رامنځته کړی او له پامه یې دپرون په خیر ونه غورځوي.

کسی زیر خیمه زندگی نمی کند

نادر فرهاد سخنگوی کمیشنری سازمان ملل متحد در امور پناهندگان در یک نشست خبری اظهار داشت اکنون هیچ عودت کننده یی در افغانستان در زیرخیمه زندگی نمی کنند. ص۴

کانادا به بازسازی افغانستان متعهد می ماند

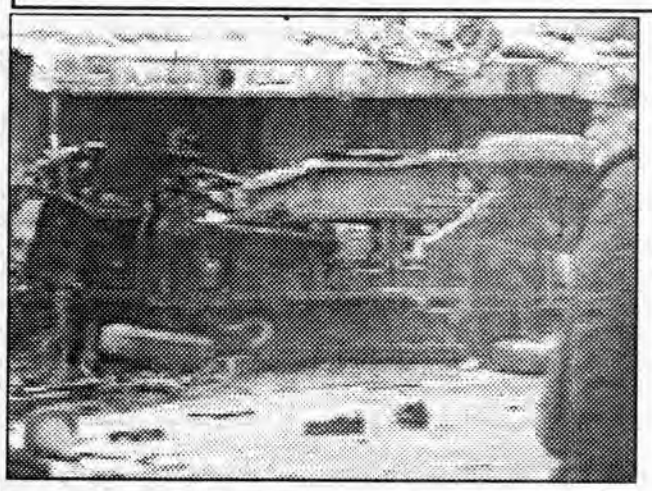

دولت کانادا در روز دوشنبه، ۱۲ جنوری، تصریح کرد که کشته شدن یک دیپلمات ارشد این کشور در افغانستان مانع از مشارکت کانادا در بازسازی افغانستان نمی شود. روز یکشنبه، ۱۵ جنوری، یک کاروان حامل ماموران کانادایی در نزدیکی یک ایستگاه موتر واقع در شرق قندهار هدف بمب گذاری قرار گرفت و طی آن، گلن بری، مدیر سیاسی گروه کانادایی بازسازی افغانستان کشته و سه سرباز کانادایی که وی را همراهی می کردند ص٤

د قندهار ښار په زړه کې پرون هم درنده چاودنه وشوه

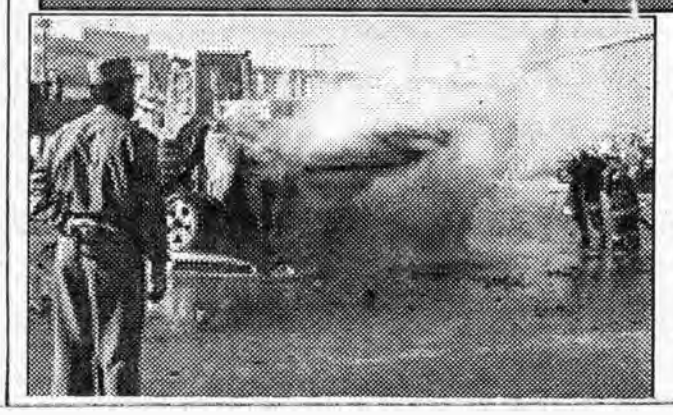

د قندهار ښار په مرکز د ولایت ودانۍ ته نږدې د شنې ګومبزې په سیمه کې پرون له غرمې وروسته درنده چاودنه شوې چې مرګ او ژوبله له ځان سره لري. سیمه د امنیتي ځواکونو له خوا کلابند شوې ده. ٤مخ

په عربستان کې د افغان حاجیانو مړینه

د حج او اوقافو مرستیال چې د ډم ګړۍ په عربستان کې دی د تیلفون پر لیکه بینواته وویل چې تراوسه ټول تال ۳۱ تنه افغان حاجیان په حق رسیدلی دی چې د هغو له جملې څخه ۱۸ تنه په خپل طبیعي مرګ، ۲ تنه په یوه ترافیکی پېښه کې او ۱۱ تنه نور افغان حاجیان د مینا په پېښه کې په حق رسیدلی دی. ٤مخ

پایان دور تراژیدیها و آغاز فصل کمیدی ها

عظیم بابک

در ماه دسمبر سال ۲۰۰۱، مردم افغانستان برای چند لحظهء زود گذر ازبند نیروهای جنگی استبدادگر رهایی یافت و برای گزار به آرامش ومرحلهء نو دگرگونیها آمادگی میگرفت.امروز پس از گذشت چهارسال افغانها تا هنوز آرزومند و امیدوارند که دیگر کابوس جنگ ،ترور،اختناق و جهل روان آنهارا نیازاردو پیکر زخمدیدهء کشور را دیگر خونین نسازد.

هدف من درین مقاله این نیست تا دگرگونیهای مثبت وغیرقابل انکار سالهای اخیر را کم بها جلوه دهم.پس از توافقات بن امکان آن میسر گردید تاگستره ،دامنه وتاثیرات این توافقات در نوسازی حیات سیاسی واقتصادی جامعه افغانی بیشتر متجلی گردد.اما ازهمان آغاز توافقات پیدا بود که اجرای تحولات دموکراتیک وتغیر ساختار سیاسی جامعه بوسیلهء نیروهای واپسگرا محال است.امروز این حقیقت کاملا آشکار میگرددکه نیروهای غیر دموکرات روند تغیرات را به بن بست میکشانند و آنرا از مسیر بازسازی وسازندگی منحرف میسازند.درینجا من بر ضرورت مبرم برچیدن نیروهای واپسگرا از مهره های کلیدی حاکمیت سیاسی در مرکز ومحلات و تعویض آنها با افراد و نیروهای ملی،دموکرات،ترقیخوا و تجددگرا تاکید میکنم .این گام ارزشمند سیاسی موجب آن میگردد تا نیروهای بالقوه سیاسی داخل وبیرون کشور در امر تقویت پایه های دموکراسی ،حقوق بشر ،حاکمیت ملی و ایجاد جامعه ءمدنی سهیم گردند.

امروز ما به انقلابی ضرورت نداریم، با وجود انکه وضع کنونی با اوضاع ۴ دههء قبل کمتر متفاوت است.اما اجرای دگرگونیها وپیشبرد اصلاحات اقتصادی از نیازمندیهای مبرم جامعهء افغانی است.تغیرات سیاسی چهار سال اخیر از تاثیر نا چیز بر انکشاف اقتصادی افغانستان برخوردار بود.فقدان پالیسی معقول اقتصادی ، کمبود کادر مسلکی در ارگانهای اقتصادی و مالی و تمرکز امکانات ونیروها در عرصه های سیاسی،نظامی و تبلیغاتی از عوامل بازدارندهء انکشاف اقتصادی کشور اند.ازسال ۱۹۹۲ بدینسو در کشور چنان سیاست معقول اقتصادی که پاسخگوی نیازمندیهای رو به افزایش مردم باشد،طرح و اجرا نگردیده است.در حالیکه بخش اعظم سکتور های اقتصاد کشور فلج ویا در گیر رکوداند،اقتصاد نامشروع برمبنای کشت،تولید وقاچاق (عملا تجارت) مواد مخدر بگونهء سرسام آور رونق مییابد. از وضع نا هنجار اقتصادی فقط بنیادگرایان افراطی سود میبرند و ثمرهء آن برای مردم افغانستان گسترش دامنهء فقر ،تنگدستی ،کمبود امکانات مادی و فقدان عرضهء خدمات اجتماعی است.نیروهاییکه اهرمهای نامشروع اقتصاد را در اختیار دارند ازان برای اثرگذاری بر جریان تحولات سیاسی و تقویت پایه های نظامی خود در مرکز و محلات کار میگیرند.درینجا به سیر صعودی گسترش اقتصاد نامشروع نگای کوتاه میاندازیم.

منبع: ادارهء سازمان ملل متحد در امور مواد مخدر و جنایات

تصدی ،دوران و گرداننده گی این"سکتور" تا هنوزدر دست نیروهاییست که زعامت "جهاد" را به عهده داشتند.این نیروها تلاش دارند تا در حاکمیت کنونی افغانسنان اهرمهای اساسی قدرت را اشغال وتصاحب کنند.پیروزی اخیر آنها در انتخابات پارلمانی مظهر روشن توانمندی اینها است امروز آنها تلاش دارند تا این پیروزی را برای اثبات "حقانیت" مواضع خود دستاویز سازند وضرورت حضور خود را در حاکمیت توجیه کنند. بنابر همین ملحوظ آنها مانع دگرگونسازی نهاد های اداری وقضایی کشور و انتقال ارزشهای دموکراتیک به عرصه حیات سیاسی،اجتماعی جامعه میگردند.در جریان تحولات چهار سال اخیر این واقعیت بار دیگر به اثبات رسید که این نیروهای در ماهیت و تفکر خود ضد دموکراسی و مخالف جامعه باز مدنی اند . حلقات روشنفکر این تنظیمها تلاش دارند تا حضور خودر ا در یک نظام دموکراتیک زیر نام تلفیق دموکراسی واسلام توجیه کنند. اکنون برای تسریع جریان بازسازی جامعه ضرورت حضور وجلب نیروهای ترقیخوای افغانستان بویژه گردانهای پرکمیت آن،حزب متحدملی افغانستان ونهضت میهنی ترقی و دموکراسی بیش از پیش مبرم و برازنده میگردد. این واقعیت را نبایدنادیده انگاشت که علیرغم موجودیت نهادها و قوانین دموکراتیک در کشور تاهنوز ابزار های اصلی اعمال قدرت یعنی ترور و ایجاد وضع بی ثبات در دست "مجاهدین" است.با صراحت باید نوشت که تاکید گردانندگان چرخ سیاست افغانستان در مورد حضور وابقای طالبان و سایر سازمانهای افراطی و آنهم به بهانهء تفاهم و آشتی ملی ،سیاست نادرست و پر مخاطره است.حملات اخیر طالبان بر ملا ها ،معلمین مکاتب،سربازان و کارمندان دولت مبین این حقیقت است که سیاست ابقا وحضور نیروهای افراطی آنهارا تشجیع میکند تابیشتر به تشدد و دهشت افگنی متوسل گردند وبه بسیج نیروهای شکستخوردهء خود بپردازند.نیروهای واپسگرا که نقش آفرینان اصلی تراژیدیهای سه دههء اخیر تاریخ کشور اند،اکنون بر سیاستهای خود برچسب دموکراتیک زده اند.حضور آنها درنهاد های قانونگذاری،اجرایی و قضایی کشور فرا رسیدن فصل کمیدیها را در اذهان تداعی میکند.یک نظام دموکراتیک ممثل رای و ارادهء مردم است ،اما این نیروها در ماهیت خود با هر خواست وارادهءملت در تضاد اند.

توافقات بن که محصول فشار جامعهء بین المللی است ،میتوانست سر آغازی خوبی برای گزار از یک زندگی تراژیک،پر مشقت وحزن انگیز به آرامش ،ثبات و اعتلای کشور باشد.پس ازسرنگونی رژیم استبدادگر طالبان باید نیروها و امکانات داخلی و خارجی در عرصه های آتی متمرکز میگردید:

ایجاد نهادها و تصویب وانفاذ قوانین دموکراتیک و گزار به جامعهء باز مدنی و تحکیم قانونیت.

رعایت حقوق بشر و تضمین حقوق وآزادیهای فردی برمبنای اعلامیهء جهانی حقوق بشر.

رفع محدودیتهای بیشمار اجتماعی در برابر زنان افغانستان و تضمین حقوقی آزادی زنان.

برچیدن پایگاه های ترور یزم جهانی و انقطاع راه های صدور وانتقال آن از پاکستان.درآغازدر تمام این عرصه ها گامهای ارزشمند برداشته شد.اما باگذشت زمان نیروهای مخالف دموکراسی برسیر انکشاف دگرگونیها مسلط شدند و امروز آنرا در مسیر دلخوای خود به پیش میبرند.این نیرو ها از همان آغاز توافقات تا کنون تلاش دارند تاحاکمیت را در انحصار در آرندواز حضور نیروهای مخالف خود در ان جلوگیری کنند.دیر یا زوداین حاکمیت به یکی از ابزار های سیاسی آنها مبدل خواهد شد.اگر وضع در عرصه ساختمان حاکمیت ملی به همین منوال ادامه یابد،خطر ظهور و تقویت بعدی پایگاه های تروریزم در افغانستان دور از احتمال نیست.

عده ای از تحلیلگران اوضاع افغانستان معتقدند که جریان اوضاع در ینکشور بر اساس تعهدات پشت پرده، بر وفق مراد ایالات متحدهء امریکا به پیش میرود .زیرا امریکا در افغانستان با مقاومت جدی نظیر مقاومت مردم عراق مواجه نگردیده است.شاید این فرضیه متقارب به حقیقت باشد، اما امریکاآنچه را که بخود نمیپسندد، نبایدبرای دیگران مفید بشمارد.کاهش خطر تروریزم جهانی نباید به تقویت پایه های سیاسی آن یعنی "مجاهدین" سابق در افغانستان منجر گردد.

تومی فرانکس جنرال بازنشستهء امریکا، فردیکه حملات امریکا به افغانستان و عراق را رهبری میکرد درمصاحبه ای خود با نشریهء Stars and Stripes پس از حملات حدس میزد که قوای امریکا در عراق و افغانستان برای سه تا پنج سال آینده باقی خواهندماند. فرانکس درآنوقت گفته بود:من معتقدم که ایجاد تشکیلات اداری در عراق و افغانستان سه تا پنج سال طول میکشد.برای بدست آوردن تعداد ضروری افراد امنیتی وکارمندان اداری مجرب ومستعد به کار سه تا پنج سال وقت لازم است.ممکن تا اندازهای سریعتر خواهد بود ولی به هیچ وجه طولانی نخواهد بود.سیر کنونی انکشاف وضع و رویداد های اخیر گواه بر آنست که به این جنرال ارشد بازنشسته بایدهوشدار داد که: ترسم نرسی به کعبه ای اعرابی این ره که تو میروی به ترکستان است.

پیوسته به گذشته

تروریزم بین المللی و افراط گرایی

نویسنده: سید انور شاه خماروف مترجم: دکتور عبدالواحد خرم

باید اعتراف نمود که در جماهیر مشترک المنافع هنوز در دوره شوروی این چنین در برخی دول دیگر جهان در یک بخش از جوامع علاقمندی معین به تروریزم ملت گرایانه مثلاً حرکت ملی ازادی خواهانه فلسطین باقی مانده است. چنین مناسبت مثبت به تروریستان (خودی) نه تنها توسط منطق مبارزه صنفی در زیر قرینه ضدیت غرب و شرق باقی گذار شده است. بلکه پرو پاگندهای کمونیستی عادتاً فعالیت تروریستان جنگ اور را تشویق نموده که باید از چنین أعمال زشت به مثل ادم ربایی، ربودن هواپیماها، سوء قصد به جان اربابان دولتی انفجاراتی که باعث قربانی انسان های زیاد می گردد صرف نظر می کرد.

قابل ذکر است که در غرب هم ترغیبات ضد کمونیستی بی اثر نماند. بعد از هم پاشیدن اتحاد شوروی جنایات ضد شوروی با اندازه معین با احساسات ضد روسی وضد خلقهای دیگر اتحاد مبدل شده است.

تا اندازه حس بدگمانی نسبت به جمهوری خلق چین، کوبا، کوریای شمالی و کشورهای دیگر باقی مانده است.

پوشیده نیست که اماده ساختن سلاح به دستان برای اشتراک در عملیات جنگی در چچنستان و اسیای مرکزی و دیگر نقاط داغ زمین نه تنها در اردوگاه های مخصوص پاکستان ، افغانستان ، یمن، نایجریا، سودان بلکه در بعضی کشور های اروپای غربی نیز براه افتاده بود.

کوشش های روسیه جمهوری های اسیای میانه که در نیمه دوم سال های نود قرن گذشته از نزدیک به عملیات تروریستان بین المللی رو به رو شده بودند در کار جلب نمودن توجه جامعه بین المللی به امکانیت عاقبت های مدهش تروریزم بین المللی و افراط گری بی نتیجه ماند.

چنان که پروفیسور دانشگاه اوگسبورگ پ. والدمن قید می نماید بیشترمن دولت ها مایل هر چه زودتر به تروریستان نسبت دادن گروه های مسلح در داخل دولت خودشان ، عمل کننده را پیش گرفته و در عین زمان انها برای گروه های زور اوری که حیات حکومات دیگر را مرکب می گردانند ، دلایل سیاسی قابل توجه را قایل اند.

یک چیز دیگر نیز قابل یاد اوری است. چنین به نظر می رسد که در وقت های اخیر بعضی قوه های سیاسی کوشش بخرج داده وامادە اند که در یک سطح معین مفهوم تروریزم و اسلام را با هم پیوند داده یکی بودن انها را با افکار جامعه جهانی تلقین کنند. به فکر ماتیزیس در باره انکه جهان در استانه تقسیم شدن برمبنای علامت های دینی و اتنیکی (نژادی) استوار است ، به کلی غلط می باشد.

تروریزم همچون دیگر اشکال جنایت کارانه متشکل نباید از روی پر نسب های دینی و نژادی تشریح گردد. اگر چنین سیاست دوام کند جامعه جهانی که هنوز عاقبت های تقسیم شوی را به غرب و شرق پشت سرنگذرانده است، می تواند در یک واحد به گرداب تقسیم شده از روی علامت های منسوبیت دینی (نصرانیت اسلام) غوطه ور گردد.

ولی به خوفناکی و بی اساس بودن مشخصات تروریزم از روی علائم نژادی دینی اعتراف نموده وباید اقرار نمود که از همه گونه شکل های تروریزم امروزی (که به ان تروریستان کاتولیک و پروتستان ایرلند شمالی و تروریستان سازمان یافته بسک ها و A.T.E وغیره نیز داخل می شوند).

ادامه دارد

متصدی: نرگس

زن را، مادر را، ستایش کنیم!

د عامي روغتياوزارت سلاکار وويل په هيواد کي هره ورځ څه کم پنځوس تنه ښځي د لنګون پر مهال خپل ژوند له لاسه ورکوي عبدالله فهيم زياته کړه: په هيواد کې هره ورځ اووه سوه تنه ماشومان چې عمرونه يې تر پنځو کلو کښته وي د لومړنيو ناسمو طبي امکاناتو له وجي خپل ژوند له لاسه وکوي. هغه وويل د هيواد د کلينو او بانډو پر څلور افغان ماشومان چې عمرونه يې لا پنځو کلونو ته نه وي رسېدلي د ناسمي درملنې او ناروغيو له کبله مري

بهرنيو مرستندويه ټولنو او موسسو پر شتون سربېره بيا هم زمونږ روغتيايي حالت ډېر بد دی. عبدالله فهيم، د روغتيايي مرکزونو نه

ډيري ښځي د لنګون په مهال مري

شپېتو ماشومانو او اويا ښځو د مرګ لامل ناسم خواړه و بلل او ويې ويل په هيواد کې د

ځينې ناروغۍ لکه ملاريا، نري رنځ، شری، اسهال زيات مهال د ماشوم د مرګ سبب ګرځي

نومورې په سلو کې د شتون، اقتصادي ستونزې، د ډاکټرانو لږوالی، د روغتيايي چارو لږ کارکوونکي، لږ طبي امکانات او همدا ډول په روغتيايي چاروکې د خلکو ناپوهي د افغان ښځو او ماشومانو د مړينې لاملونه څرګند کړل. هغه زياته کړه چې د هيواد پنځه ويشت مليونه خلکو لپاره څلوېښت کوچني روغتونونه، د

درې زرو په شا و خوا کې ډاکټران او تر څلور زره لږ نرسان په روغتيايي چارو بوخت دي.

هغه د نړيوالي ټولنې نه پاملرنې ته په اشاري سره د نيوکې په توګه د نړيوالي ټولنې مرستې په روغتيايي چارو کې ناسمې وګڼلې. ده د نړيوالي ټولنې پر شتون سربېره د تودوخي د ډېرېدو او په ځانګړي ډول د ماشومانو ناروغيو د ډېرېدو ته په اشاري سره داپه هيواد کي يوه لويه غميزه وګڼله

میرمنې، د ګنبو خواریو ګالونکې

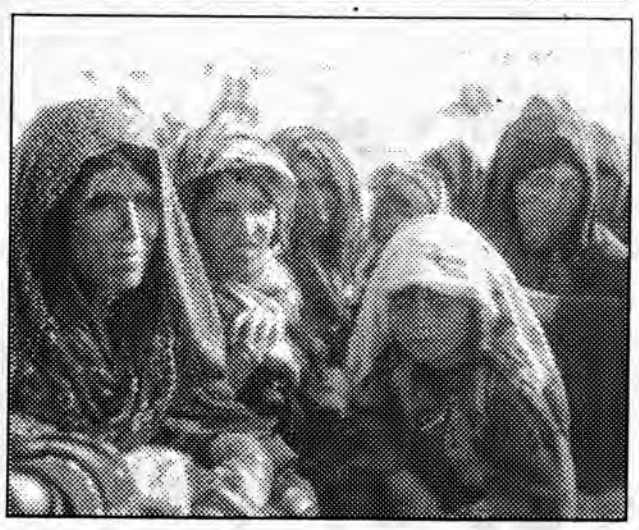

ملالی میوند -- په افغاني ټولنه کې اوس هم خورا زياتې نيمګړتياوې شته، چې حلېدل غواړي د ټولنيزو جوړښتونو سالمه وده پځه او اوس هم په دې ټولنه کې د کورنۍ ژوند په برخه کې ګڼ ګڼچونه او لوړې ژورې شته، چې زيات مهال د مېرمنو ژوند ګواښي په دې ټولنه کې اکثره پلرونه چې خپلې لونې د چا په نوم کوي، د هغې رضايت نه غواړي، داسې پلرونه هم شته چې ځانونوپوه بولي، وايي خو کله چې يې ځوک د لور په مرکه ورځي او دی

پوري هلک نه وي ليدلی، چې روغ دی که ناروغ؟ قواره يې څنګه ده او داسې نور، حال دا چې اسلام وايي نجلی او هلک بايد تر واده مخکې سره وګوري، خو له بده مرغه چې په دې ټولنه کې دا اصل تر پښو لاندې کېږي، ځکه چې په دې ټولنه کې ځينې داسې دودونه لا ژوندي دي، چې زيات مهال د ځوانانو ژوند خرابوي او له اسلامي اصولو سره برابري نه لري. هغه نجونې چې له پوښتنې او رضايت پرته ورکول شوي، له زياترو سره يې يو اروايي ځور مل وي او که هر ډول سخته پرې راځي، ګالي يې هغه په خپل ژوند کې بل داسې ځوک نه لري چې خپل درد ورسره شريک کړي، هغه کس چې دا يې د خپل ژوند ملګری ګڼي، هغه هم تونډ او تريخ چلند ورسره کوي، ان چې فزيکي ځور ورکوي،

وهي يې، ټکوي يې او ښکنځل ورته کوي، چې د کورنۍ ژوند فضا له همدې ځايه خړپړې، ځکه کورنۍ ژوند ډېر حساس او باريک وي، چې ډېرې وړې خبرې او وړې ستونزې ستړې ربړې او خندونه جوړولای شي، داسې نه ده چې اکثره مهال يوازې او يوازې نارينه ظلم کوي، ځينې مېرمنې داسې دي، چې دوی په خپله ستونزې جوړوي، مادي خواهشات لري، ببځايه سيالي غواړي او داسې نور کارونه کوي، چې نارينه يې نه شي ورپوره کولای زمونږ په ټولنه کې ګڼ نارينه شته چې په کور کې کورنۍ ستونزې لري، خو دوی ظاهراً په کور کې ډېره هڅه کوي چې د کورنۍ فضا خوشحاله وساتي، حال دا چې په زړونو کې ډېر ځورېږي. اساسي خبره دا ده چې په کورنۍ ژوند کې مېرمن او

خاوند بايد پر هره موضوع په خپله خبرې وکړي او نظر دې ورکړي، د دې پرځای چې يوه خبره په زړه کې ساتي، بايد چې له پردې او وېرې پرته يې يو بل ته ووايي، چې دا ډېره معقوله لار ده او د راروانو سترو ستونزو مخه نيسي. که څوک دا وړې خبرې په زړه کې ساتي، اخر په عقده بدلېږي، چې عقده بيا انسان د تباهۍ کندې ته ورکاږي، هغه نجونې چې د هغوی له خوښې پرته ورکول کېږي، بايد کوښښ وکړي، چې د خپل خاوند له عادت سره بلدتيا ومومي، جوړجاړی دې ورسره وکړي، که داسې نه شي کولای، بايد د هغه نيمګړتياوې له وېرې پرته ورته ووايي، چې هغه ځان اصلاح کړي، که داسې هم نه شي کولای، په کارده چې خواښې يا خسر څخه مشوره وغواړي

ورسره هوکړه کوي، نو د خپلو لونو رضايت نه غواړي، لږ تر لږه د هو يا نه ځواب هم نه تري غواړي، بلکې يوازې له خپلو مېرمنو سره سلا مشوره کوي. زياتره مهال چې دوی خپلې لونې ودوي، نو ګومان کوي چې له اوږو څخه يې يو درونده پېټی ليرې شو، حال دا چې زياتره نجونې له سوکاله ژوند څخه بې برخې وي، ځکه چې هغې هلک نه دی پېژندلی، د هغه له اخلاقو، عادتونو، ځانګړتياوو او نورو خصوصياتو سره بلدتيا نه لري، دا ډول اکثريت نجونو د واده تر ورځې

زنان بار سنگین مشکلات را بردوش دارند

مسایل حاکمیت دولت وتحکیم قانون در وطن توسط میلیون ها انسان مورد بحث و مذاکره قرار میگیرد باید خاطر نشان ساخت که امنیت وحاکمیت هنوز بر مبنای قانون تحکیم نیافته واصلاً در چند قدمی ولایت کابل که مرکز دولت است وجود ندارد و مقامات دولتي حوصله و تحمل کاري را در راستای حل چنین مسایل پر اهمیت وحیاتی ندارند این وضع به پیمانه وسیع به روان زنان تاثیر ناگواري نموده است.

لذا امکانات در پذیرش وفیصله های راجع به این وضع برای زنان در کشور نهایت درد آور است که فعلاً زنان به آن مواجه اند که ناشی از نبودن شرایط کار برای میلیون ها زن که در اثر جنگ نان آور خانواده را از دست داده اند که بصورت آواره و بی پرست و بی خانه در مسیر جاده ها دست به گدایی دراز می کنند و مسوولیت بی پدر شدن میلیون ها طفل و بی سرپرست شدن هزاران زن افغان را کی بدوش می گیرد و در رابطه به سرنوشت شان کی احساس مسوولیت می کنند؟

اگر چه ما زنان را جنس ضعیف می خوانند مگر بار غم جنگ را زنان نسبت به مردان زیاد تر بدوش کشیده اند شاقه ترین کار ها را زنان بخاطربقای اولاد خود انجام داده اند که مسلماً بخاطر کسب حقوق اطفال بی سرپرست و زنان بیوه در افغانستان کار و مبارزه قوی ضرورت است که باید در این مورد راه های متنوع فعالیت های اجتماعی را در نظر گرفت اما متاسفانه در این جا جهات ناآرامی موجود است که در نتیجه به زنان به قدر کافی بار مسوولیت را جنگ جویان بدوش شان انداخته چون مسوولیت تربیه اولاد بدون پدر وکار کردن در بیرون از منزل و کار های خانه، گدایی تن فروشی حقیر شدن فروش اطفال و آشناشدن با فساد اخلاقی و هزاران نشان برجسته وجود دارد و خانواده های که اطفال زیاد دارند مشکلات شان دو چند وسه چند است امکان دارد علل اینکه در جوامع پیشرفته اکثر زنان معاصر تا حد امکان محتاط در مناسبات زن و شوهری اند که به داشتن دو طفل سه طفل وحتا یک طفل و بعضی ها طرفدار اند که برای مدت های طولانی طفل نداشته باشند نهفته است اما این مشکل های موقتی که خواست زنان است جوابگوی جامعه ما نیست هر گز با این نمی توان ساخت در وطن ما به علل مختلف اطفال از بین می روند اختطاف واستفاده از جسم سالم کودک امراض گوناگون و انواع آنها وجود دارد که زنان را به وحشت انداخته وضع امروزی زنان و اطفال که از هوای آزاد و بازی های کودکانه و حاد ترین مشکل های دیگر که به خانواده خود ضرورت دارند مسیر نیست که از این بدبختی و تیره گی در شرایط فعلی نمی توان آنها را نجات داد اطفال ما مسیر طفولیت خود را طی کرده نمی تواند تا پا به عرصه دنیا می گذارند با فقر، حقارت و بدبختی همراه هستند واز این رو است مردم تمام دنیا می گویند: امروز عمده ترین مساله سرنوشت اطفال است مگر به مسیر درست انسانی سوق داده شوند شرایط زنده گی از تحصیل گرفته تا بازی های شان در نظر گرفته شود تا به آینده مسعود اطفال امیدوار باشیم

صالحی

د افغان مظلوم ولس د زړه فریاد

میر خیل وردګ - ناروی

څو ورځې د مخه مې په بیلا بیلو خبرې رسنیو کې د رمضان بشر دوست لخوا د پارلمان د ریس، او غړیو د تنخواوو او د قانوني لپاره د مرمۍ ضد ګاډۍ (موټر) لپاره د ولسمشر امر چې ورکړی یې دی، خبر مې ولوست په ریښتیا چې ډیر دردونکی خبر دی تر کله به د مظلوم او بیچاره افغان ولس سره دا ډول جفا کیږي.

ګرانو هیوادوالو! که هر څوک د یوه دردمند افغان په صفت د وطن او مظلومو افغانانو نو سره چې په دیرشو کلونو کې یې خپل ټول مادي او معنوي هستي له لاسه ورکړی او نن د یوې مړۍ ډوډۍ او د یوه ختین کورګي محتاج دي او هیڅ رنا یې د خپل راتلونکي لپاره تر اوسه نه ده لیدلې، قضاوت وکړو نو هرو مرو به له کرزي صیب نه دا پوښتنه وکړو چې ته د یوه ولسمشر په توګه له دی خبرې نه ډیر لرې یې او د افغانانو د ستونزو څخه خبر یې، خو بیا هم د خپلو ولسمشرۍ د پنځو کلونو په اوږدو کې د افغانانو د ستونزو د حل لپاره څه کړي دي؟ د افغانانو د ستونزو د حل لپاره یې څه وکړي دي؟ د افغانانو د ستونزو د حل لپاره یې څه وړاندیزونه کړي دي؟ د افغانانو د ستونزو د حل لپاره یې څه پلانونه جوړ کړي دي؟ د افغانانو د ستونزو د حل لپاره یې څه ستراتیژي جوړه کړې ده؟ د افغانانو د ستونزو د حل لپاره یې څه تګلارې جوړې کړې دي؟ د افغانانو د ستونزو د حل لپاره یې څه میتودونه کارولي دي؟ د افغانانو د ستونزو د حل لپاره یې څه ترکیبونه جوړ کړي دي؟ د افغانانو د ستونزو د حل لپاره یې څه ستراتیژیکې ستراتیژۍ جوړې کړې دي؟ د افغانانو د ستونزو د حل لپاره یې څه ستراتیژیکې تګلارې جوړې کړې دي؟ د افغانانو د ستونزو د حل لپاره یې څه ستراتیژیکې میتودونه کارولي دي؟ د افغانانو د ستونزو د حل لپاره یې څه ستراتیژیکې